

ՀԱՏՈՒԿ ԹԵՄԱ . ՀԱՎԱՏՔ, ՀԱՎԱՏԱԼ ԿՄՍ ՎՍՏԱՀԵԼ (*Pistis* [գոյական], *Pisteuō* [բայ], *Pistos* [ածական])
SPECIAL TOPIC: FAITH, BELIEVE, OR TRUST

Ա. Աստվածաշնչում սա մի շատ կարևոր տերմին է (տես՝ Եբր. 11:1,6): Սա Հիսուսի առաջին քարոզչության թեման է (տես՝ Մարկ. 1:15): Գոյություն ունեն առնվազն նոր ուխտի երկու պահանջարկներ՝ ապաշխարություն և հավատք (մարկոս 1:15, Գործք 3:16,19, 20:21):

Բ. Ստուգաբանությունը

1. «Հավատք» տերմինը ՀԿ-ում նշանակում էր ազնվություն, հավատարմություն կամ վստահելիություն և հանդիսանում էր Աստծո բնավորության նկարագրությունը և ոչ թե մեր:
2. Այն ծագել է եբրայերեն տերմինից (*emun, emunah, BDB 53, այսինքն՝ Եբր. 2:4*), որը սկզբնապես նշանակում էր «վստահ լինել կամ հաստատ»: Հավատքը պահելը՝
  - ա. անձին ընդունելն է (այսինքն՝ անձնական վստահություն, հավատք, տես՝ ստորև Ե. 1.)
  - բ. անձի մասին ասված ճշմարտություններին հավատալը (այսինքն՝ Սուրբ Գիրքը, տես՝ ստորև Ե. 5.)
  - գ. այդ անձի պես կյանք ապրելը (այսինքն՝ Քրիստոսի նման ապրելը)

Գ. ՀԿ-յան կիրառությունը

Պետք է շեշտել, որ Աբրահամի հավատքը ապագա Մեսիայի վրա չէր, այլ Աստծո խոստման, որ ինքը զավակ և սերունդներ է ունենալու (տես՝ Ծննդոց 12:2, 15:2-5, 17:4-8, 18:14, Հռոմ . 4:1-5): Աբրահամն այս խոստմանը արձագանքեց վստահելով Աստծուն (տես՝ ՀԱՏՈՒԿ ԹԵՄԱ . ՀԱՎԱՏԱԼ, ՎՍՏԱՀԵԼ, ՀԱՎԱՏՔ ԵՎ ՀԱՎԱՏԱՐՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԿ-ՈՒՄ) և Նրա խոսքին: Նա դեռ ուներ կասկածներ և մտահոգություններ այս խոստման հետ կապված, որի իրականացման համար տասներեք տարի պահանջվեց: Նրա անկատար հավատքը սակայն ընդունվեց Աստծո կողմից: Աստված հոժար է աշխատելու թերի մարդկային էակների հետ, որոնք կարձագանքեն Իրեն և Իր խոստումներին հավատքով, անգամ եթե այն միայն մանանեխի հատի չափ է (տես՝ Մատթ. 17:20) կամ խառնուրդ հավատք է (տես՝ Մարկ. 9:22-24):

Դ. ՆԿ-յան կիրառությունը

«Հավատալ» տերմինը հունարենի *pisteuō* կամ *pistis* ԲԱՅից է, որը թարգմանվում է հայերենի որպես «հավատալ», «հավատք կամ «վստահություն»: Օրինակ, ԳՈՅԱԿԱՆԸ թի հանդիպում Հովհաննեսի ավետարանում, սակայն ԲԱՅԸ հաճախ է կիրառվում: Հովհ. 2:23-25-ում հայտնի չէ, թե արդյոք ամբոխը անկեղծությամբ էր նվիրված Նազովրեցի Հիսուսին որպես Մեսիայի: Այլ օրինակներ «հավատալ» տերմինի հետ կապված, որոնք մակերեսորեն են կիրառվում, գտնվում են Հովհ. 8:31-59 և Գործք 8:13, 18-24-ում: Իրական սուրբգրային հավատքը ավելին է, քան սկզբնական արձագանքը: Դրան պետք է հետևի աշակերտության գործընթացը (տես՝ Մատթ. 13:20-23, 31-32, 28:19-20):

Ե. Դրա կիրառությունը նախդիրներով՝

1. *eis* նշանակում է «դեպի մեջ»: Այս յուրահատուկ կառուցվածքը շեշտադրում է հավատացյալների Հիսուսի մեջ դրած իրենց հավատքը, վստահությունը:
  - ա. Իր անվան մեջ (Հովհ. 1:12, 2:23, 3:18, 1 Հովհ. 5:13)
  - բ. Նրա մեջ (Հովհ. 2:11, 3:15,18, 4:39, 6:40, 7:5,31,39,48, 8:30, 9:36, 10:42, 11:45,48, 12:37,42, Մատթ. 18:6, Գործք 10:43, Փիլ. 1:29, 1 Պետ. 1:8):
  - գ. Իմ մեջ (Հովհ. 6:35, 7:38, 11:25,26, 12:44,46, 14:1,12, 16:9, 17:20)

- դ. Որդու մեջ (Հովհ. 3:36, 9:35, 1 Հովհ. 5:10)
- ե. Հիսուսի մեջ (Հովհ. 12:11, Գործք 19:4, Գաղ. 2:16)
- զ. Լույսի մեջ (Հովհ. 12:36)
- է. Աստծո մեջ (Հովհ. 14:1)
2. *ev* նշանակում է «մեջ» ինչպես Հովհ. 3:15, Մարկ. 1:15, Գործք 5:14-ում է
  3. *epi* նշանակում է «մեջ» կամ «վրա», ինչպես Մատթ. 27:42, Գործք 9:42, 11:17, 16:31, 22:19, Հռոմ. 4:5, 24, 9:33, 10:11, 1 Տիմ. 1:16, 1 Պետ. 2:6-ում
  4. ՏՐԱԿԱՆ ՀՈԼՈՎԸ առանց ՆԱԽԴԻՐԻ ինչպես Հովհ. 4:50, Գաղ. 3:6, Գործք 18:8, 27:25, 1 Հովհ. 3:23, 5:10-ում
  5. *hoti*, որը նշանակում է «հավատալ, որ», տալիս է այն բովանդակությունը, թե ինչին հավատալ՝
    - ա. Հիսուսն է Աստծո Սուրբը (Հովհ. 6:69)
    - բ. Հիսուսն է Ես Եմը (Հովհ. 8:24)
    - գ. Հիսուսը Հոր մեջ է և Հայրը Նրա մեջ է (Հովհ. 10:38)
    - դ. Հիսուսը Մեսիան է (Հովհ. 11:27, 20:31)
    - ե. Հիսուսը Աստծո Որդին է (Հովհ. 11:27, 20:31)
    - զ. Հիսուսը ուղարկվել էր Հոր կողմից (Հովհ. 11:42, 17:8, 21)
    - է. Հիսուսը Հոր հետ մեկ է (Հովհ. 14:10-11)
    - ը. Հիսուսը եկել է Հորից (Հովհ. 16:27, 30)
    - թ. Հիսուսն Իր ինքնությունը մեկացնում է Հոր ուխտի անվան հետ՝ «Ես Եմ» (Հովհ. 8:24, 13:19)
    - ժ. Մենք ապրելու ենք Նրա հետ (Հռոմ. 6:8)
    - ի. Հիսուսը մահացավ և հարություն առավ (1 Թեսաղ. 4:14)